

Dosarul nr. 2ra-129/22
2-21078166-01-2ra-02022022

Prima instanță - (Judecătoria Chișinău, sediul Centru) jud: O. Parfeni
Instanța de apel - (Curtea de Apel Chișinău) jud: N. Budăi, V. Mihaila, I. Cotruță

DECIZIE

13 aprilie 2022

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
judecătorii

Svetlana Filincova
Maria Ghervas
Mariana Pitic
Victor Burduh
Dumitru Mardari

examinând recursul declarat de avocatul Vitalie Toma în numele și interesele lui Anatolie Ilvițki,

în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Anatolie Ilvițki împotriva Companiei de Asigurări „Garanție” Societate pe Acțiuni, intervenienți accesorii Întreprinderea cu Capital Străin „Capital Leasing” Societate cu Răspundere Limitată și Banca Comercială „Moldindconbank” Societate pe Acțiuni, cu privire la încasarea despăgubirii de asigurare, a penalității și a dobânzii de întârziere și compensarea cheltuielilor de judecată

și acțiunea reconvențională depusă de Compania de Asigurări „Garanție” Societate pe Acțiuni împotriva lui Anatolie Ilvițki, intervenienți accesorii Organizația de Creditare Nebancară „Capital Leasing” Societate cu Răspundere Limitată și Banca Comercială „Moldindconbank” Societate pe Acțiuni, cu privire la încetarea de drept și declararea nulității poliței de asigurare și compensarea cheltuielilor de judecată,

împotriva deciziei din 7 octombrie 2021 a Curții de Apel Chișinău,

c o n s t a t ă :

La 18 ianuarie 2017, Anatolie Ilvițki a depus cerere de chemare în judecată împotriva CA „Garanție” SA, intervenient accesoriu OCN „Capital Leasing” SRL, solicitând încasarea sumei de 255 124,60 lei cu titlu de despăgubirea de asigurare, a sumei de 45 922, 48 lei cu titlu de penalitate și compensarea cheltuielilor de judecată. (vol. I, f.d.5-8)

În motivarea acțiunii, Anatolie Ilvițki a indicat că la 21 ianuarie 2015, conducând automobilul de model Volvo S60 cu n/î xxxxx pe traseul șos. Balcani spre Grătiești, evitând coliziunea cu un alt automobil care se deplasa din sens opus,

a tamponat într-un obstacol (șanț de scurgere), cauzând deteriorări semnificative mijlocului de transport asigurat.

Despre producerea incidentului dat au fost anunțate organele competente, fiind întocmit un proces-verbal cu privire la contravenție nr.MAI-02761514, prin care lui i-a fost aplicată amenda în mărime de 1 000 lei și 6 puncte de penalizare.

Reclamantul a relatat că la 25 februarie 2014 între CA „Garanție” SA, SRL „Capital Leasing” și Brokerul de Asigurare „Promoasig Universitas” SRL, a fost încheiat un contract de asigurare facultativă a autovehiculelor nr.ACS025, prin care a fost asigurat automobilul de model Volvo S60 cu n/î xxxxx.

Conform pct.3.1. din contract, CA „Garanție” SA acordă despăgubiri de asigurare în limita sumei asigurate pentru următoarele riscuri asigurate: pct.3.1.1. Daună - avarierea (deteriorarea) sau distrugerea totală a autovehiculului asigurat în rezultatul: a) accidentului rutier, inclusiv tamponării cu obiecte imobile sau mobile (clădiri, construcții, obstacole, animale, etc.), răsturnării și căderii (în prăpastie, în apă), căderii peste autovehiculul a unor obiecte străine, lovirii autovehiculului asigurat de pietre ce au zburat de sub roțile altor autovehicule.

Conform poliței de asigurare facultativă a autovehiculelor nr.ACS025/2013-48, suma asigurată a mijlocului de transport constituie 15 300 euro.

Ana Ilvițki a menționat că la 27 ianuarie 2015 a depus cerere privind constatarea pagubei, stabilirea și achitarea despăgubirii de asigurare, în rezultatul căreia CA „Garanție” SA a deschis dosarul de daune nr.D/CASCO/15-0045, iar la data de 24 februarie 2015, prin scrisoarea nr.03/1-222, CA „Garanție” SA a refuzat achitarea despăgubirii de asigurare, din motiv că de către asigurat a fost încălcat pct.6.1.4 și pct.3.4.2. al contractului de asigurare facultativă a autovehiculelor nr.ACS/025/2013 și anume, neînștiințarea asigurătorului despre apariția evenimentului asigurat în termen din momentul apariției acestuia nu mai târziu de 24 ore în caz de survenire a riscului furt, și 72 ore în caz de survenire a riscului daună.

Reclamantul consideră că, clauza invocată de asigurător este abuzivă și contravine prevederilor art. 1327 alin. (3) din Codul civil, în conformitate cu care, asigurătorul nu poate invoca o convenție prin care este eliberat de obligația sa dacă asiguratul nu și-a îndeplinit obligația de informare în modul corespunzător, decât în măsura în care, prin executare, interesele asigurătorului sunt afectate în mod serios.

Or, accidentul a fost documentat în baza art. 13 din Regulamentul circulației rutiere, care prevede că, conducătorii de vehicule implicați într-un accident în traficul rutier soldat numai cu pagube materiale imediat la telefon trebuie să anunțe poliția despre producerea accidentului și, în cazul în care au ajuns la o înțelegere reciprocă în aprecierea circumstanțelor acestui accident și dacă starea tehnică a vehiculelor permite garantarea securității traficului, sunt obligați să se deplaseze, în timp de cel mult 2 ore, la cel mai apropiat post de poliție pentru întocmirea actelor necesare, având completat formularul de constatare a accidentului aferent poliței de asigurare obligatorie de răspundere civilă a deținătorilor mijloacelor de transport auto sau, după schița accidentului făcută în prealabil, care trebuie să fie semnată de cei implicați în accident, iar conform pct.3.4.5. din contract, nu se acordă despăgubiri de asigurare în cazul în care asiguratul a primit despăgubiri de la terțul

responsabil de producerea pagubei sau de la compania de asigurări, care a asigurat răspunderea civilă a persoanei vinovate, sau a renunțat la pretențiile sale față de terț.

Prin urmare, reclamantul consideră acest argument neîntemeiat, deoarece a anunțat imediat poliția despre producerea accidentului, iar asiguratul nu a primit careva despăgubiri din partea terților și nu a renunțat la pretențiile sale față de terț, astfel că, motivele invocate de CA „Garanție” SA sunt declarative.

La fel, a susținut că procesul-verbal cu privire la contravenție din 21 ianuarie 2015 nu a fost contestat de către asigurator.

A menționat că la 31 iulie 2015, în baza cererii depuse de către Anatolie Ilvițki, cu participarea reprezentantului CA „Garanție” SA și reprezentantului OCN „Capital Leasing” SRL, a fost prezentat spre examinare automobilul de model Volvo S60 cu n/î CQN 823 expertului judiciar auto-merceologic al CNEJ, pentru stabilirea costului reparației integrale a automobilului avariat la data de 21 ianuarie 2015, iar conform raportului de constatare tehnico-științifică CNEJ nr.1329 din 21 august 2015, costul reparației integrale a automobilului de model Volvo S60 cu n/î CQN 823, conform devizului de reparație, constituie 311 016 lei.

La data de 19 decembrie 2015 între Anatolie Ilvițki și Moscalu Ghenadie a fost încheiat un contract de vânzare-cumpărare, prin care a fost înstrăinat mijlocul de transport avariat la prețul de 20 000 lei.

Astfel, reieșind din cele menționate, reclamantul a reținut că suma despăgubirii de asigurare cu deducerea franșizei de 10% conform poliței de asigurare facultativă a autovehiculelor nr.ACS025/2013-48 și valorii rămase de 20 000 lei, constituie 255 124, 60 lei (15 300 euro - 10% - 20 000 lei).

Prin cerere suplimentară, reclamantul Anatolie Ilvițki a solicitat încasarea sumei de 92 592, 74 lei cu titlu de dobândă de întârziere calculată pentru perioada 1 septembrie 2015-13 septembrie 2017. (vol. I, f.d.137-145)

Prin hotărârea din 8 februarie 2018 a Judecătorei Chișinău, sediul Buiucani, s-a admis parțial cererea de chemare în judecată depusă de Anatolie Ilvițki. (vol. I, f.d.219-224)

Prin decizia din 31 octombrie 2018 a Curții de Apel Chișinău, s-a admis apelul declarat de către Anatolie Ilvițki și apelul declarat de CA „Garanție”, s-a casat hotărârea din 8 februarie 2018 a Judecătorei Chișinău, sediul Buiucani și s-a remis cauza la re judecare, în alt complet de judecată. (vol. II, f.d.79-88)

La 26 martie 2019, Anatolie Ilvițki a depus cerere de concretizare a acțiunii împotriva CA „Garanție”, intervenienți accesorii OCN „Capital Leasing” SRL și BC „Moldindconbank” SA, prin care a solicitat: încasarea despăgubirii de asigurare în sumă de 255 24,60 lei; încasarea penalității în mărime de 45 922,48 lei; încasarea dobânzii de întârziere în mărime de 175 050,44 lei; compensarea cheltuielilor de judecată. (vol. II, f.d.121-126)

La 21 februarie 2019, CA „Garanție” SA a depus acțiune reconvențională împotriva lui Anatolie Ilvițki, intervenienți accesorii OCN „Capital Leasing” SRL, BC „Moldinconbank” SA, solicitând să fie dispusă încetarea de drept a poliței de asigurare nr.ACS025/2013-48 din 1 aprilie 2013, emisă în temeiul contractului de asigurare facultativă a autovehiculelor nr.ACS 025 din 1 aprilie 2013, cu eliberarea asiguratorului CA „Garanție” SA de la executarea obligațiilor sale contractuale,

inclusiv de la plata despăgubirilor de asigurare; declararea nulității, cu efect retroactiv din momentul încheierii, a poliței de asigurare nr.ACS025/2013-48 din 1 aprilie 2013, emisă în baza contractului de asigurare facultativă a autovehiculelor nr.ACS025 din 1 aprilie 2013, emisă de asigurătorul CA „Garanție” SA asiguratului Anatolie Ilvițki și compensarea cheltuielilor de judecată. (vol. II, f.d.108-114)

În motivarea acțiunii reconvenționale, CA „Garanție” SA a indicat că la 1 aprilie 2013, între CA „Garanție” SA, în calitate de asigurător, ÎCS „Capital Leasing” SRL, în calitate de asigurat și Brokerul de Asigurare „Promoasig Universitas” SRL, în calitate de Broker, a fost încheiat Contractul de asigurare facultativă a autovehiculelor nr.ACS025.

Potrivit pct.2.1 din contract nr.ACS025 din 1 aprilie 2013, asiguratul sau locatarul se obligă să plătească asigurătorului prima de asigurare pentru autovehiculele procurate în leasing de asigurat și transmise în folosință locatarului, iar asigurătorul eliberează polița de asigurare și despăgubește asiguratul sau persoana indicată de acesta la producerea riscurilor prevăzute la capitolul 3 din contract. Asiguratul este în drept să împuternicească brokerul de asigurare cu contractarea riscurilor pe automobile în parte (subscrierea riscurilor pe polițele de asigurare) și cu participarea la regularizarea daunelor ca reprezentant al asiguratului.

Totodată, potrivit pct.2.3 din contract, asigurătorul va elibera câte o poliță de asigurare pentru fiecare autovehicul asigurat. Polița de asigurare este emisă în baza cererii de asigurare a asiguratului depusă înaintea transmiterii autovehiculului către locator.

La 4 martie 2013, între ÎCS „Capital Leasing” SRL, în calitate de locator și Anatolie Ilvițki, în calitate de locatar, a fost încheiat contractul de leasing nr.772, potrivit căruia, locatorul a transmis în posesiune și folosință temporară locatarului automobilul de model Volvo S60 cu n/î xxxxx.

Astfel, în baza contractului nr.772 din 4 martie 2013 și în temeiul cererii asiguratului, la 1 aprilie 2013, a fost emisă polița de asigurare nr.ACS025/2013-48, prin care a fost asigurat automobilul de model Volvo S60 cu n/î xxxxx, iar persoana asigurată fiind Ilvițki Anatolie.

Potrivit pct.5.3. din contractul nr.ACS025 din 1 aprilie 2013, modul de achitare a primei de asigurare va fi reflectat în polițele de asigurare eliberate de asigurător.

Prin urmare, potrivit poliței de asigurare nr.ACS025/2013-48 din 1 aprilie 2013, s-a stabilit că prima de asigurare urmează a fi achitată în trei tranșe, respectiv: prima tranșă în mărime de 219,3 euro, urma a fi achitată la 10 aprilie 2014; a doua tranșă în mărime de 219,3 euro, urma a fi achitată la 10 mai 2014; a treia tranșă în mărime de 219,3 euro, urma a fi achitată la 10 iunie 2014.

În conformitate cu prevederile pct.8 din contractul de leasing nr.772 din 4 martie 2013, locatarul suportă toate cheltuielile aferente asigurării CASCO fără franciză și RCA a bunului și se obligă să prezinte locatorului sumele necesare pentru achitarea primelor de asigurare.

Potrivit pct.5.4 din contractul nr.ACS025 din 1 aprilie 2013, în cazul neachitării de asigurat a primei de asigurare sau a primei rate a acesteia (pentru

achitarea în rate) în mărimea și termenul stabilit, contractul de asigurare nu intră în vigoare și este considerat nevalabil. Prima de asigurare se consideră plătită la data în care aceasta a fost înregistrată în contul asigurătorului/ brokerului.

Pct.5.6. din contractul nr.ACS025 din 1 aprilie 2013, prevede că dacă la expirarea perioadei de grație prima de asigurare nu a fost achitată conform punctelor 5.3 și 5.5 al contractului, contractul de asigurare încetează de drept, iar asigurătorul este eliberat de obligația sa de a efectua despăgubiri de asigurare.

Astfel, prima rată a primei de asigurare, potrivit dispoziției de plată nr.131 din 5 iunie 2014, a fost achitată de asiguratul ÎCS „Capital Leasing” SRL către Brokerul de Asigurare „Promoasig Universitas” SRL, cu 57 zile mai târziu decât termenul stabilit.

A doua rată a primei de asigurare, potrivit dispoziției de plată din 4 iunie 2014, a fost achitată de asiguratul ÎCS „Capital Leasing” SRL către Brokerul de Asigurare „Promoasig Universitas” SRL, cu 26 zile mai târziu decât termenul stabilit.

A treia rată a primei de asigurare, potrivit dispoziției de plată nr.135 din 4 august 2014, a fost achitată de asiguratul ÎCS „Capital Leasing” SRL către Brokerul de Asigurare „Promoasig Universitas” SRL, cu 56 zile mai târziu decât termenul stabilit.

Consideră că, contractul de asigurare facultativă a autovehiculelor nr.ACS025 din 1 aprilie 2013, potrivit căruia asiguratul s-a obligat să plătească asigurătorului prima de asigurare, iar acesta s-a obligat să-i plătească, la producerea riscului asigurat, despăgubirea de asigurare, în limitele și în termenele convenite, este act juridic care, cade sub incidența art. 704 din Codul civil, face parte din categoria contractelor sinalagmatice, or, reieșind din esența acestui raport juridic civil și din virtutea angajamentelor asumate, părțile contractante și-au asumat drepturi și obligații reciproce, fiind în același timp și creditor și debitor, obligațiile fiecărei părți fiind corelative și interdependente de obligațiile celeilalte.

Din esența raportului juridic de asigurare, ca și din conținutul propriu-zis al actului juridic enunțat consideră că, executarea obligației asigurătorului de plată a despăgubirii convenite de părțile contractante este corelativă și interdependentă de executarea obligației asiguratului de plată a primei de asigurare, or, potrivit dispoziției art. 1301 din Codul civil, prin contractul de asigurare, asiguratul se obligă să plătească asigurătorului prima de asigurare, iar acesta se obligă să plătească, la producerea riscului asigurat, asiguratului suma asigurată ori despăgubirea, în limitele și în termenele convenite.

Conform art. 1301 din Codul civil, prin contractul de asigurare, asiguratul se obligă să plătească asigurătorului prima de asigurare, iar acesta se obligă să plătească, la producerea riscului asigurat, asiguratului sau unui terț (beneficiarului asigurării) suma asigurată ori despăgubirea, în limitele și în termenele convenite.

Conform art.1313 alin. (1) din Codul civil, asigurarea începe din momentul achitării primei de asigurare sau a primei tranșe a acesteia și încetează la ora 24 a ultimei zile din termenul convenit pentru asigurare dacă legea sau contractul nu prevede altfel.

Potrivit art. 1316 alin. (1), lit. c) din Codul civil, asiguratul este obligat să plătească la timp primele de asigurare.

Astfel, întărind ipoteza unui contract sinalagmatic cu titlu oneros, în pct.4.2; 5.3; 5.4; 5.6 ale contractului, părțile au convenit că, valabilitatea poliței de asigurare emisă în temeiul contractului începe, cu respectarea condițiilor de achitare, iar în cazul neachitării de asigurat a primei de asigurare, sau a primei rate a acesteia, în mărime și termenul stabilit, contractul de asigurare nu intră în vigoare și este considerat nevalabil - plată care, potrivit clauzelor Contractului nr.ACS025 din 1 aprilie 2013, a poliței de asigurare nr.ACS025/2013-48 din 1 aprilie 2013, dar și conform dispozițiilor art. 7 alin. (1) și (2) din Legea nr.407 din 21 decembrie 2006 cu privire la asigurări, asiguratul ÎCS „Capital Leasing” SRL, cât și Anatolie Ilvițki, era obligat să o plătească asiguratorului CA „Garanție” SA, în modul și în termenul prevăzut de contractul enunțat, în schimbul preluării de către asigurator a riscului asigurat.

În conformitate cu prevederile art. 216 alin. (1), art. 217 alin. (1) și art. 219 alin. (1) din Codul civil, coroborate cu clauzele contractuale, se constată încălcarea prevederilor esențiale ale contractului, și anume, pct. 4.2; 5.3; 5.4; 5.6; 5.7 ale contractului, nici asiguratul ÎCS „Capital Leasing” SRL, nici Anatolie Ilvițki n-au plătit prima de asigurare asiguratorului CA „Garanție” SA, în modul și în termenul stabilit de contract și polița de asigurare, ceea ce, se confirmă prin dispozițiile de plată prezentate de ÎCS „Capital Leasing” SRL, pe de o parte, constată atât încetarea de drept a contractului de asigurare facultativă a autovehiculelor nr.ACS025 din 1 aprilie 2013, în partea poliței de asigurare nr. ACS025/2013-48 din 1 aprilie 2013, cât și exonerarea CA „Garanție” SA de obligația efectuării despăgubirilor de asigurare, care, fiind derivat din contractul de asigurare nr.ACS025 din 1 aprilie 2013 și poliței de asigurare nr.ACS025/2013-48 din 1 aprilie 2013, în consecință în lipsa unui raport contractual valabil care poate genera consecințele juridice, duce la o nulitate absolută cu efect retroactiv din momentul încheierii.

Prin hotărârea din 12 octombrie 2020 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru, s-a respins cererea de chemare în judecată depusă de Anatolie Ilvițki împotriva CA „Garanție” SA, intervenienți accesorii OCN „Capital Leasing” SRL și BC „Moldindconbank” SA, cu privire la încasarea despăgubirii de asigurare, a penalității, a dobânzii de întârziere și compensarea cheltuielilor de judecată, ca neîntemeiată.

S-a respins acțiunea reconvențională depusă de CA „Garanție” SA împotriva lui Anatolie Ilvițki, intervenienți accesorii OCN „Capital Leasing” SRL și BC „Moldinconbank” SA, cu privire la încetarea de drept și declararea nulității poliței de asigurare și compensarea cheltuielilor de judecată, ca neîntemeiată.

La 23 octombrie 2020, avocatul Vitalie Toma, în interesele lui Anatolie Ilvițki și avocatul Veaceslav Jarovlea, în interesele CA „Garanție” SA, au contestat cu apel hotărârea primei instanțe.

Prin decizia din 7 octombrie 2021 a Curții de Apel Chișinău, s-a respins cererea de apel depusă de avocatul Vitalie Toma în interesele lui Anatolie Ilvițki și cererea de apel depusă de avocatul Veaceslav Jarovlea în interesele CA „Garanție” SA și s-a menținut hotărârea din 12 octombrie 2020 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru.

Prin decizia suplimentară din 9 decembrie 2021 a Curții de Apel Chișinău, s-a respins cererea depusă de avocatul Veaceslav Jarovlea în interesele CA „Garanție” cu privire la încasarea de la Anatolie Ilvițchi a cheltuielilor de asistență juridică în sumă de 4 000 lei.

La 24 ianuarie 2022, avocatul Vitalie Toma, acționând în numele și interesele lui Anatolie Ilvițchi, a declarat recurs împotriva deciziei, solicitând admiterea recursului, casarea integrală a deciziei din 7 octombrie 2021 a Curții de Apel Chișinău și a hotărârii din 12 octombrie 2020 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru, cu emiterea unei decizii noi prin care acțiunea înaintată de Anatolie Ilvițchi să fie admisă și compensarea cheltuielilor de judecată suportate în instanța de apel și instanța de recurs.

În motivarea recursului, a invocat că decizia este neîntemeiată și pasibilă de a fi casată în partea respingerii acțiunii înaintate de Anatolie Ilvițchi, în temeiul art. 432 alin. (2) lit. c) din Codul de procedură civilă.

În acest sens, a susținut că soluția instanțelor ierarhic inferioare de judecată este bazată pe un singur argument, și anume, pe Hotărârea explicativă a Plenului Curții Supreme de Justiție nr. 11 din 16 decembrie 2013 cu privire la aplicarea instanțelor judecătorești a legislației în domeniul asigurărilor obligatorii și facultative, a cărei prevederi cu caracter de recomandare au fost interpretate eronat.

Reprezentantul recurentului consideră că instanța de apel, contrar art. 130 alin. (1) din Codul de procedură civilă, nu a cercetat toate probele din dosar și anume, nu a analizat scrisoarea BC „Mldindcombank,, SA, prin care se menționează că bunul (automobilul în litigiu) nu este gajat și este liber de orice drepturi, iar prin referința depusă banca a menționat că nu are careva tangențe cu mijlocul de transport în cauză.

A relatat că, cazul asigurat s-a produs la 20 ianuarie 2015, iar beneficiar al contractului CASCO nr.025/2013-48 din 1 aprilie 2013, a fost BC „Modindconbank” SA.

CA „Garanție” SA a refuzat în achitarea despăgubirii de asigurare pe motive nefondate.

Doar în cazul în care CA „Garanție” SA recunoștea cazul asigurat, atunci despăgubirea de asigurare trebuia să fie achitată beneficiarului BC „Moldindcombank”.

Conform certificatului de confirmare a lipsei datoriilor din 9 iunie 2020 eliberat de OCN „Capital Leasing” SRL, se atestă faptul că Anatolie Ilvițchi a achitat integral costul bunului la data de 15 octombrie 2015.

Proprietar al mijlocului de transport Volvo S60 cu n/î xxxxx a devenit Anatolie Ilvițchi.

Dreptul de proprietate conține 3 elemente de bază: posesie, folosință și dispoziție. Noul proprietar a dobândit toate aceste elemente, astfel încât să dispună de bun și să întreprindă toate acțiunile necesare pentru a primi despăgubirea de asigurare. Dreptul de proprietate este absolut deoarece este recunoscut titularului său în raporturile cu toți ceilalți care sunt obligați să nu tacă nimic de natură a-l încălca.

Anatolie Ilvițchi s-a adresat în instanța de judecată la 18 ianuarie 2017, când era deja titularul de drept (beneficiar) pentru a-și revendica despăgubirea de

asigurare. BC „Moldindcombank” SA mereu a menționat că nu are nici un interes în cauza dată și nu va atinge în nici un mod drepturile sau obligațiile acestuia.

Pct. 24 din Hotărârea explicativă a Plenului Curții Supreme de Justiție indică asupra faptului că în contractele de asigurare facultativă, dreptul de a se adresa în instanța de judecată o are beneficiarul, dar nu menționează cine este beneficiarul în cazul în care titularul de drept al bunului a devenit noul proprietar. De aici se prezumă că beneficiar în cazul speței date este nemijlocit recurentul Anatolie Ilvițchi.

În această ordine de idei, reprezentantul recurentului a conchis că atât instanța de apel cât și cea de fond, l-a privat neîntemeiat pe recurent de dreptul de a-și revendica despăgubirea de asigurare și alte careva înscrișuri (procuri, drepturi) sau probe nu mai sunt elocvente, deoarece Anatolie Ilvițchi era proprietarul de drept al mijlocului de transport.

În conformitate cu art. 434 din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel. Termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.

Referitor la termenul de declarare a recursului, Colegiul reține că, copia deciziei integrale din 7 octombrie 2021 a Curții de Apel Chișinău a fost comunicată reprezentantului recurentului la 10 ianuarie 2022, prin intermediul poștei electronice (vol. III, f.d.126), iar cererea de recurs a fost depusă la 24 ianuarie 2022, în termen.

În conformitate cu art. din 439 alin. (2) și (3) din Codul de procedură civilă, după parvenirea dosarului, un complet din 3 judecători decide asupra admisibilității recursului, dispune expedierea copieii de pe recurs intimatului, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței timp de o lună de la data primirii acesteia.

Judecătorul raportor verifică încadrarea în prevederile legii a temeiurilor invocate în recurs și face un raport verbal în fața completului de judecată instituit în conformitate cu alin. (2).

Curtea Supremă de Justiție a comunicat intimaților cererea de recurs la 2 februarie 2022, informându-i despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței la recurs.

Prin referința din 11 februarie 2022, reprezentantul OCN „Capital Leasing” SRL, avocatul Grigore Barcari, a solicitat să fie admisă cererea de recurs.

Totodată, prin referința din 18 februarie 2022, avocatul Veaceslav Jarovlea, în interesele CA „Garanție” SA, a solicitat declararea recursului drept inadmisibil.

Prin încheierea din 2 martie 2022 a Curții Supreme de Justiție, recursul declarat de avocatul Vitalie Toma în numele și interesele lui Anatolie Ilvițki a fost considerat admisibil.

La 1 martie 2022, BC „Moldindconbank” SA, a depus referință la recursul declarat de Anatolie Ilvițchi, susținând că automobilul litigios nu a fost gajat în beneficiul băncii în perioada încheierii contractului de asigurare facultativă a autovehiculelor nr.ACS 025/2013-48 din 1 aprilie 2013 pentru obligațiile creditare a SRL „Capital Leasing” față de bancă. Iar, careva obiecții sau revindicări asupra automobilului în cauză banca nu are.

La fel, a menționat că nu ne este cunoscut de ce banca a fost indicată în polița de asigurare în calitate de beneficiar al asigurării.

În conformitate art. 441 din Codul de procedură civilă, în cazul în care recursul este considerat admisibil, un complet din 5 judecători examinează fondul recursului.

Conform art. 442 alin. (1) din Codul de procedură civilă, judecând recursul declarat împotriva deciziei date în apel, instanța verifică, în limitele invocate în recurs și în baza referinței depuse de către intimat, legalitatea hotărârii atacate, fără a administra noi dovezi.

Art. 444 din Codul de procedură civilă, prevede că recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces. Completul din 5 judecători decide asupra oportunității invitării tuturor participanților sau a reprezentanților acestora pentru a se pronunța cu privire la problemele de legalitate invocate în cererea de recurs.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) din Codul de procedură civilă, instanța de recurs, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze integral decizia instanței de apel și să trimită cauza spre rejudecare în instanța de apel o singură dată dacă eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

În conformitate cu art. 432 alin. (1) din Codul de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sânt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural. Deși alin. (3) al normei enunțate specifică concret care încălcări sau erori se consideră drept omisiuni procedurale, alin. (4) menționează că și săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului, iar alin. (5) al normei date prevede că temeiurile prevăzute la alin. (3) se iau în considerare de către instanță din oficiu.

Astfel, examinând recursul declarat împotriva deciziei din 7 octombrie 2021 a Curții de Apel Chișinău, în limitele controlului de legalitate, în raport cu criticele invocate în recurs și referințe, pe baza materialelor din dosar, în coroborare cu normele de drept aplicabile, Colegiul consideră că acesta urmează a fi admis, cu casarea integrală a deciziei și trimiterea cauzei spre rejudecare la Curtea de Apel Chișinău, în alt complet de judecată, pentru considerentele ce vor fi arătate în continuare.

Potrivit art. 117 alin. (1) din Codul de procedură civilă, probe în cauze civile sunt elementele de fapt, dobândite în modul prevăzut de lege, care servesc la constatarea circumstanțelor ce justifică pretențiile și obiecțiile părților, precum și altor circumstanțe importante pentru justa soluționare a cauzei.

Conform art. 118 alin. (3) din Codul de procedură civilă, circumstanțele care au importanță pentru soluționarea justă a cauzei sânt determinate definitiv de instanța judecătorească pornind de la pretențiile și obiecțiile părților și ale altor participanți la proces, precum și de la normele de drept material și procedural ce urmează a fi aplicate.

Conform art. 121 din Codul de procedură civilă, instanța judecătorească reține spre examinare și cercetare numai probele pertinente care confirmă, combat or pun la îndoială concluziile referitoare la existența sau inexistența de circumstanțe, importante pentru soluționarea justă a cazului.

În conformitate cu art. 130 din Codul de procedură civilă, instanța judecătorească apreciază probele după intima ei convingere, bazată pe cercetarea multiaspectuală, completă, nepărtinitoare și nemijlocită a tuturor probelor din dosar în ansamblul și interconexiunea lor, călăuzindu-se de lege.

Nici un fel de probe nu au pentru instanța judecătorească o forță probantă prestabilită fără aprecierea lor.

Fiecare probă se apreciază de instanță privitor la relevanța, admisibilitatea, veridicitatea ei, iar toate probele în ansamblu, privitor la legătura lor reciprocă și suficiența pentru soluționarea cauzei.

Ca rezultat al aprecierii probelor, instanța judecătorească este obligată să reflecte în hotărâre motivele concluziilor sale privind admiterea unor probe și respingerea altor probe, precum și argumentarea preferinței unor probe față de altele.

Proba este declarată ca fiind veridică dacă instanța constată prin cercetare și comparare cu alte probe că datele pe care le conține corespund realității.

Conform art. 239 din Codul de procedură civilă, hotărârea judecătorească trebuie să fie legală și întemeiată. Instanța își întemeiază hotărârea numai pe circumstanțele constatate nemijlocit de instanță și pe probele cercetate în ședința de judecată.

În conformitate cu dispozițiile art. 240 alin. (1) din Codul de procedură civilă, la deliberarea hotărârii, instanța judecătorească apreciază probele, determină circumstanțele care au importanță pentru soluționarea cauzelor, care au fost sau nu stabilite, caracterul raportului juridic dintre părți, legea aplicabilă soluționării cauzei și admisibilitatea acțiunii.

Art. 241 alin. (1-5) din Codul de procedură civilă prevede că instanța judecătorească adoptă hotărârea în numele legii.

Hotărârea judecătorească constă din partea introductivă și partea dispozitivă. În cazurile prevăzute la art. 236 alin. (5), hotărârea judecătorească constă din partea introductivă, partea descriptivă, motivare și dispozitiv. Fiecare parte a hotărârii se evidențiază separat în textul acesteia.

În partea introductivă se indică locul și data adoptării, denumirea instanței care o pronunță, numele membrilor completului de judecată, al grefierului, al părților și al celorlalți participanți la proces, al reprezentanților, obiectul litigiului și pretenția înaintată judecății, mențiunea despre caracterul public sau închis al ședinței.

În partea descriptivă se indică succint pretențiile reclamantului, obiecțiile pârâtului și explicațiile celorlalți participanți la proces.

În motivare se indică: circumstanțele cauzei, constatate de instanță, probele pe care se întemeiază concluziile ei privitoare la aceste circumstanțe, argumentele invocate de instanță la respingerea unor probe, legile de care s-a călăuzit instanța.

Totodată, în conformitate cu art. 373 alin. (1-3) din Codul de procedură civilă, instanța de apel verifică, în limitele cererii de apel, ale referințelor și

obiecțiilor înaintate, legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în ceea ce privește constatarea circumstanțelor de fapt și aplicarea legii în primă instanță.

În limitele apelului, instanța de apel verifică circumstanțele și raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanțe, precum și cele care nu au fost stabilite, dar care au importanță pentru soluționarea cauzei, apreciază probele din dosar și cele prezentate suplimentar în instanță de apel de către participanții la proces.

Iar conform prevederilor art. 390 alin. (1) lit. e), f) din Codul de procedură civilă, decizia instanței de apel trebuie să conțină: motivele concluziilor instanței de apel și referirea la legea guvernantă, concluziile instanței de apel în urma examinării apelului.

În altă ordine de idei, Colegiul notează că, Codul de procedură civilă consacră principiul general după care orice hotărâre judecătorească trebuie să fie motivată și să reprezinte premisa pentru soluția din dispozitiv. Această dispoziție este edictată atât în interesul unei bune administrări a justiției și încrederii ce trebuie să inspire justițiabililor, cât și pentru a se da instanțelor superioare posibilitatea de a controla judecata primelor instanțe.

Pentru satisfacerea acestui principiu, judecătorii fondului urmează să arate motivele de fapt și de drept care au format convingerea lor, să enunțe cele constatate și dovezile care au determinat-o.

La capitolul legalității hotărârilor instanței de judecată, CtEDO a statuat în repetate rânduri necesitatea motivării hotărârilor, unde funcția unei decizii motivate este să demonstreze părților că ele au fost auzite. Dreptul de a fi auzit include nu doar posibilitatea de a aduce argumente instanței, dar de asemenea o obligație corespunzătoare a instanței de a arăta motivele pentru care anumite argumente au fost acceptate sau respinse. CtEDO a menționat că este motivată în mod corespunzător o decizie care permite părților să facă uz efectiv de dreptul lor de a face apel (Hirvisaari vs. Finlanda).

În acest sens se reține că actul judecătoresc trebuie să corespundă tuturor normelor de drept, să fie clar, înțeles de părțile implicate în litigiu și să răspundă în mod sigur și expres la toate cerințele și obiecțiile formulate de către părți.

Instanțele judecătorești sunt obligate să-și motiveze soluțiile și concluziile, să furnizeze toate răspunsurile la întrebările care sunt pertinente pentru rezultatul procesului și necesită un răspuns special în hotărâre.

Omiterea aspectului dat constituie o încălcare a art. 6 § 1 din CEDO, care garantează oricărei persoane dreptul la judecarea în mod echitabil a cauzei sale.

În prezenta cauză, instanța de recurs constată că reclamantul Anatolie Ilvițki a depus cerere de chemare în judecată împotriva CA „Garanție”, intervenienți accesorii OCN „Capital Leasing” SRL și BC „Moldindconbank” SA, solicitând încasarea de la compania pârâtă a despăgubirii de asigurare în sumă de 255 24,60 lei, a penalității în mărime de 45 922,48 lei, a dobânzii de întârziere în mărime de 175 050,44 lei și compensarea cheltuielilor de judecată.

Ulterior, CA „Garanție” SA a depus acțiune reconvențională împotriva lui Anatolie Ilvițki, intervenienți accesorii OCN „Capital Leasing” SRL, BC „Moldinconbank” SA, solicitând să fie dispusă încetarea de drept a poliței de asigurare nr.ACS025/2013-48 din 1 aprilie 2013, emisă în temeiul contractului de

asigurare facultativă a autovehiculelor nr.ACS025 din 1 aprilie 2013, cu eliberarea asiguratorului CA „Garanție” SA de la executarea obligațiilor sale contractuale, inclusiv de la plata despăgubirilor de asigurare; declararea nulității, cu efect retroactiv din momentul încheierii, a poliței de asigurare nr.ACS025/2013-48 din 1 aprilie 2013, emisă în baza contractului de asigurare facultativă a autovehiculelor nr.ACS025 din 1 aprilie 2013, emisă de asiguratorul CA „Garanție” SA asiguratului Anatolie Ilvițki și compensarea cheltuielilor de judecată.

Judecând cauza, prin hotărârea din 12 octombrie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, cererile de chemare în judecată s-au respins ca neîntemeiate.

Reclamantul Anatolie Ilvițki și compania pârâtă CA „Garanție” SA, au declarat apel împotriva hotărârii primei instanțe.

În esență, apelanții au contestat cu apel hotărârea în partea prin care le-au fost respinse acțiunile.

Anatolie Ilvițki a motivat cererea de apel inclusiv și în baza argumentului că prima instanță nu s-a expus explicit asupra tuturor argumentelor invocate de reprezentantul său, nu a reflectat asupra tuturor probelor în ansamblu și nu a studiat multiaspectual cauza în raport cu toți actorii participanți la proces.

Reclamantul/apelantul a invocat că unicul argument al primei instanțe în motivarea soluției de respingere a acțiunii sale, s-a bazat pe faptul că beneficiarul despăgubirii de asigurare nu este el, ci BC „Moldinconbank” SA.

Judecând apelul, prin decizia din 7 octombrie 2021, Curtea de Apel Chișinău a respins cererea de apel depusă de avocatul Vitalie Toma în interesele lui Anatolie Ilvițki și cererea de apel depusă de avocatul Veaceslav Jarovlea în interesele CA „Garanție” SA și a menținut hotărârea din 12 octombrie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru.

În motivarea deciziei, Colegiul instanței de apel a conchis că la data survenirii riscului asigurat de distrugere totală a autovehiculului asigurat în rezultatul accidentului rutier din 21 ianuarie 2015, beneficiar era BC „Moldindconbank” SA. Iar, reclamantul-apelant Anatolie Ilvițki nu a prezentat instanței de judecată nici un act juridic privind schimbarea beneficiarului despăgubirii, care i-ar permite de a pretinde încasarea despăgubirii de asigurare de la CA „Garanție” SA. Din conținutul poliței de asigurare nr.ACS025/2013-48 din 1 aprilie 2013, rezultă cert că asigurator este CA „Garanție” SA, asigurat Ilvițki Anatolie, iar beneficiar în caz de distrugere/pierdere totală sau a furtului, jafului, tâlhăriei, răpirii totale, este BC „Moldindconbank” SA, iar la survenirea altor cazuri asigurate este OCN „Capital Leasing” SRL.

A reținut că, în vederea reparării prejudiciului cauzat mijlocului de transport în rezultatul accidentului rutier, instanța de judecată poate fi sesizată, în contractele CASCO numai de către beneficiar, iar în contractele de asigurare obligatorie, de proprietarul de drept al autovehiculului.

BC „Moldindconbank” SA este beneficiarul despăgubirii și, prin urmare, doar ea dispunea de dreptul să sesizeze instanța de judecată în privința achitării despăgubirii de asigurare ca rezultat a distrugerii totale a automobilului de model Volvo S60 cu n/î xxxxx și nicidecum Anatolie Ilvițki.

Referitor la apelul declarat de avocatul Veaceslav Jarovlea în interesele CA „Garanție” SA, Colegiul instanței de apel a remarcat că, CA „Garanție” SA nu a prezentat nici o probă ce ar confirma prezența nulității poliței de asigurare nr.ACS025/2013-48 din 1 aprilie 2013, emisă în baza contractului de asigurare facultativă a autovehiculelor nr.ACS025 din 1 aprilie 2013.

Instanța a respins ca eronat argumentul invocat de CA „Garanție” SA precum că nici asiguratul OCN „Capital Leasing” SRL, nici Anatolie Ilvițchi, n-au plătit prima de asigurare asiguratorului CA „Garanție” SA, în modul și în termenul stabilit de contract și polița de asigurare, fapt ce atrage nulitatea poliței de asigurare. Acest fapt constituie temei de reziliere a contractului, în condițiile capitolul 8 al contractului de asigurare facultativă a autovehiculelor nr.ACS025 din 1 aprilie 2013, dar nicidecum de nulitate.

Nefiind de acord cu soluția instanțelor de judecată ierarhic inferioare, Anatolie Ilvițchi, fiind reprezentat de avocatul Vitalie Toma, a declarat recurs.

Reprezentantul recurentului a invocat netemeinicia și ilegalitatea deciziei, susținând că aceasta este pasibilă de a fi casată în temeiul prevederilor art. 432 alin. (2) lit. c) din Codul de procedură civilă.

În esență, în recurs s-a invocat că instanța de apel, contrar art. 130 alin. (1) din Codul de procedură civilă, nu a cercetat toate probele.

Referitor la acest aspect, consideră că instanța nu au analizat scrisoarea BC „Mldindcombank” SA, prin care se menționează că mijlocul de transport Volvo S60 cu n/î xxxxx nu este gajat și este liber de orice drepturi, iar prin referința depusă banca a menționat că nu are careva tangențe cu automobilul dat.

Un alt argument al recursului este că Anatolie Ilvițchi a achitat integral costul bunului la data de 15 octombrie 2015 și potrivit certificatului din 9 iunie 2020 eliberat de OCN „Capital Leasing” SRL, se atestă lipsa datoriilor de leasing.

Deci, Anatolie Ilvițchi s-a adresat în instanța de judecată la 18 ianuarie 2017, când era deja titularul de drept (beneficiar) pentru a-și revendica despăgubirea de asigurare.

Judecând recursul, Colegiul consideră criticile aduse în cererea de recurs întemeiate.

Și anume, pornind de la argumentele recursului, Colegiul lărgit constată că într-adevăr, decizia instanței de apel prezintă deficiențe în motivare, deoarece instanța de apel a examinat cauza dedusă judecării în mod superficial, iar soluția a fost dată fără o analiză cuvenită a tuturor pretențiilor din acțiune și a argumentelor invocate în cererea de apel.

Colegiul constată că contrar prevederilor legale reținute mai sus, soluția adoptată de către instanța de apel nu satisface criteriile temeiniciei unui act judecătoresc, deoarece din textul acesteia nu se deduce nici o concluzie asupra motivelor din cererea de apel referitoare la argumentele recurentului / apelantului că BC „Mldindcombank” SA nu are obiecții și nu pretinde apărarea vreunui interes în legătură cu litigiul dat.

La fel, din textul deciziei nu se reliefează nici o concluzie în privința susținerilor BC „Mldindcombank” SA din referința depusă la 28 august 2019 (vol. II, f.d.166), prin care s-a menționat că mijlocul de transport Volvo S60 cu n/î xxxxx nu a fost gajat în beneficiul băncii.

Instanța de recurs accentuează că prin decizia din 7 octombrie 2021, Curtea de Apel Chișinău, preluând concluziile hotărârii, a conchis doar că beneficiar al despăgubirii de asigurare este BC „Mldindcombank” și, prin urmare, doar banca dispunea de dreptul de sesizare a instanței cu acțiune de despăgubire pentru distrugerea totală a mijlocului de transport Volvo S60 cu n/î xxxxx.

Însă, au rămas neexamine aspectele referitoare la criticile apelantului Anatolie Ilvițchi în privința faptului că acțiunea a fost înaintată în instanța de judecată la 18 ianuarie 2017, când ultimul era titularul de drept al mijlocului de transport și, respectiv beneficiar al despăgubirii de asigurare.

În context, este cert că instanța de apel nu a elucidat argumentul că prima instanță a omis să dea apreciere susținerilor din referințele depuse de intervenienții accesorii BC „Mldindcombank” și OCN „Capital Leasing” SRL.

În conexiunea circumstanțelor expuse cu normele legale citate supra, instanța de recurs ajunge la concluzia că soluția adoptată de către instanța de apel este nemotivată.

Colegiul reiterează că motivarea este un element esențial al hotărârii judecătorești, o puternică garanție a imparțialității judecătorului și a calității actului de justiție, precum și o premisă a exercitării corespunzătoare de către instanța superioară a atribuțiilor de control judiciar de legalitate și temeinicie. Obligativitatea motivării hotărârilor judecătorești constituie o condiție a procesului echitabil, exigență a art. 239 din Codul de procedură civilă și art. 6 alin. (1) din Convenția Europeană a Drepturilor Omului.

În contextul dat, instanța de recurs constată că instanța de apel a eșuat în a da un răspuns convingător la expunerile de bază invocate de reprezentantul apelantului Anatolie Ilvițchi în apelul declarat împotriva hotărârii din 12 octombrie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru.

Corelând prevederile legale procedurale naționale cu jurisprudența CtEDO referitor la obligația instanțelor naționale de a-și motiva soluțiile, Colegiul conchide că circumstanțele expuse anterior denotă că instanța de apel nu și-a îndeplinit obligațiile prevăzute de art. 373 din Codul de procedură civilă. Iar aceasta nu poate echivala decât cu încălcarea dreptului la un proces echitabil al recurenților, inclusiv dreptul de acces liber la justiție în raport cu obligația instanței de „a auzi” justițiabilii, garantat de art. 20 din Constituție și art. 6 § 1 din Convenție.

În concluzie, fiind constatate încălcările menționate, Colegiul consideră că singura soluție legală și rezonabilă este casarea integrală a deciziei și trimiterea spre rejudecare a cauzei.

La rejudecare, instanța de apel urmează să țină cont de cele menționate, să verifice circumstanțele importante și probele administrate și, reexaminând cauza, să emită o hotărâre legală și întemeiată, respectând dreptul garantat al participanților la proces la un proces echitabil.

Având în vedere constatarea că decizia din 7 octombrie 2021 a Curții de Apel Chișinău nu satisface standardele procedurale ale legalității și temeiniciei unui act judecătorec, iar această eroare nu poate fi corectată de către instanța de recurs, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul declarat de avocatul Vitalie Toma

în numele și interesele lui Anatolie Ilvițki, de a casa integral decizia din 7 octombrie 2021 a Curții de Apel Chișinău și de a trimite cauza spre rejudecare în instanța de apel, la Curtea de Apel Chișinău, în alt complet de judecată.

În conformitate cu art. 444 și 445 alin. (1) lit. c) și alin. (3) din Codul de procedură civilă Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e :

Se admite recursul declarat de avocatul Vitalie Toma în numele și interesele lui Anatolie Ilvițki.

Se casează integral decizia din 7 octombrie 2021 a Curții de Apel Chișinău.

Cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Anatolie Ilvițki împotriva Companiei de Asigurări „Garanție” Societate pe Acțiuni, intervenienți accesorii Întreprinderea cu Capital Străin „Capital Leasing” Societate cu Răspundere Limitată și Banca Comercială „Moldindconbank” Societate pe Acțiuni, cu privire la încasarea despăgubirii de asigurare, a penalității și a dobânzii de întârziere și compensarea cheltuielilor de judecată și acțiunea reconvențională depusă de Compania de Asigurări „Garanție” Societate pe Acțiuni împotriva lui Anatolie Ilvițki, intervenienți accesorii Organizația de Creditare Nebancară „Capital Leasing” Societate cu Răspundere Limitată și Banca Comercială „Moldindconbank” Societate pe Acțiuni, cu privire la încetarea de drept și declararea nulității poliței de asigurare și compensarea cheltuielilor de judecată, se trimite spre rejudecare în instanța apel, la Curtea de Apel Chișinău, în alt complet de judecată.

Decizia nu se supune nici unei căi de atac.

Președintele ședinței,
judecătorul

Svetlana Filincova

judecătorii

Maria Ghervas

Mariana Pitic

Victor Burduh

Dumitru Mardari